

Nr 621

Av herr **Hedström m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 68, angående rennäringens främjande.

(Lika lydande med motion nr 744 i Andra kammaren)

De i propositionen nr 68 angående rennäringens främjande framlagda förslagen kan i allt väsentligt biträdas, men på några enstaka punkter synes det befogat med smärre erinringar.

Det är sålunda ett betydelsefullt framsteg dels att stöd från det allmännas sida skall givas rennäringen genom att ett särskilt organ inrättas för ändamålet hos lantbruksstyrelsen, dels ock att i en särskild rennäringensnämnd företrädare för samerna skall få dryfta renskötselns angelägenheter och medlen till dess förkovran i samråd med lantbruksstyrelsen.

Det är angeläget, att arbetet för att uppnå förbättringar med avseende på renskötselns produktions- och avsättningsförhållanden skall kunna samordnas med motsvarande arbete inom övriga grenar av husdjursskötseln. Härvidlag förfogar lantbruksstyrelsen över de bästa resurserna. Detsamma gäller i frågan om att samordna forsknings- och försöksverksamheten på renskötselns område och att åstadkomma behövlig samverkan även med annan husdjursforskning.

Det synes oss då också klart, att verksamheten för rådgivning, utveckling och för rendriftens rationalisering över huvud taget till väsentlig del bör handhas av lantbruksstyrelsen och dess organ. Det förutsättes att behövlig arbetskraft för ändamålet skall kunna anställas efter växlande behov. Anslag till forskningsändamål, försöksverksamhet och till upplysning om därvid vunna resultat antages komma att stå till förfogande bl. a. genom avsättning av medel som erhålles i samband med vattenregleringsföretag och kraftutvinning i lappmarkerna.

Det ligger i sakens natur att befattningshavarna vid det statliga lappväsendet, lappfogdar, assistenter och tillsyningsmän skall biträda vid ifrågavarande rådgivningsverksamhet. Det ingår i deras uppgifter redan enligt gällande instruktioner (1938: 592 m. fl.). Andra omfattande arbetsuppgifter åvilar dem dock enligt samma instruktioner. Häri ingår

- a) övervakning av de lagars och författningars efterlevnad, som har avseende på renbetesrätten och renskötseln;
- b) tillsyn och kontroll rörande kronomark ovan odlingsgränsen och alla slag av nyttjanderättsupplåtelse därstädes. Det är här fråga om vidsträckta landområden. Hithörande grupp av ärenden är för närvarande så stor till både antal och volym, att t. ex. i Norrbottens län en extra lappfogde temporärt

måst anställas för att arbetet inom rimlig tid skall medhinnas. Nya vattenregleringsföretag samt gruvindustriens utveckling med tillhörande samhällsplanering utgör här aktuella arbetsobjekt;

- c) bevakande av svenska samers renbetesrätt i Norge och Finland på grundval av vad därom stadgas i hithörande konventioner med dessa länder. Särskilt tidskrävande är dessa uppgifter i Norrbottens län, och de är i alla gränsområdena av ömtålig natur;
- d) handläggning av ärenden om renmärken enligt 1960 års lagstiftning i ämnet (nr 144);
- e) uppgifter att även utanför länsstyrelsen allmänt bistå läns- och kommunala myndigheter och institutioner samt allmänheten med upplysningar och råd i angelägenheter som berör den lapska folkgruppen och renskötseln.

Ny lagstiftning på lappväsendets område anmäles icke i propositionen. Viss översyn skall dock företagas av gällande författningar och av lappbyarnas byordningar. Vad ovan anförts om tjänstemännens arbetsuppgifter äger alltså i huvudsak fortsatt giltighet. Någon avlastning vinnes genom att ansvaret för den inre rationaliseringen i rennärigen i första hand skall åvila renägarna själva. Härigenom bortfaller en del direkta tillsynsuppgifter för lappväsendet. Men övriga uppgifter enligt instruktionerna för lappfogdar och tillsynsmän kvarstår, och de har, som påvisats, ökat i omfattning.

Lappväsendet kommer — såsom ock hittills skett i mån av möjlighet — att taga aktiv del uti rådgivnings- och upplysningsverksamhet för rennärigen. Sagda verksamhet kommer dock att till väsentlig del ombesörjas av de för ändamålet tillskapade nya organen under lantbruksstyrelsen. Dessa bör tillföras lämplig arbetskraft för de behov, som i olika lägen uppkommer. Vi erinrar om att Svenska samernas riksförbund de senare åren vid skilda tillfällen erhållit anslag ur statens lappfond för informationsverksamhet i lappbyarna. Den har då bedrivits av kvalificerade personer från samernas egna led och har varit av värdefull art.

Lappfogdarna kommer sålunda alltjämt att i första hand utföra uppdrag inom länsförvaltningen. Deras tjänstebestämmelser bör fördensskull icke ändras på sätt som föreslås i propositionen. De bör icke benämnas konsulenter. Därest ny tjänstebestämmelse för deras del skall införas, vilket av språk- och lämplighetsskäl måhända får anses påkallat, bör den bli "intendent (ev. länsintendent) vid lappväsendet" (jfr. fiskeriintendent o. a.). De bör sortera under länsstyrelsen. I behövlig utsträckning skall vidtagas anstalter för samarbete mellan lantbruksstyrelsen och länsstyrelsen i rennärigen organisations- och marknadsfrågor. Det bör ock i lämpligt sammanhang undersökas, om icke lappfogdarna bör närmare än som redan hittills skett inlemmas i länsstyrelserna.

Tjänstebestämmelsen lapptillsynsman, som begagnas i propositionen, avskaffades redan 1949, då Kungl. Maj:t utfärdade instruktion för "tillsyns-

männen vid lappväsendet" (nr 693). Denna tjänstebestämmelse synes alltså rätt väl motsvara tjänsternas art, ej minst i betraktande av att tillsynsmännen i stor utsträckning har bevaknings- och kontrolluppdrag rörande nyttjanderättsupplåtelse och förfoganden å kronomark ovan odlingsgränsen. Emedan tillsynsmännens organisation dock godtagit tjänstebestämmelsen instruktör finnes ej anledning att härvidlag påyrka ändring.

Enligt propositionen skulle tillsynsmännen vid lappväsendet, alltså de blivande instruktörerna, uppflyttas tre lönegrader till Ae 13, assistenterna två lönegrader till Ae 19, och lappfogdarna en lönegrad till Ao 24.

Uppgiften i propositionen om att förslagen till ändrade tjänstebestämmelser och lönegradsplaceringar har varit föremål för överläggningar mellan företrädare för jordbruks- och civildepartementen och personalorganisationerna gäller med avseende på tillsynsmännen. Lappfogdar och assistenter har ej egen organisation och är icke samlade anslutna till något centralt tjänstemannaförbund. De har sålunda icke haft tillfälle att delta i berörda överläggningar i ämnet. Det synes oss skäligt att för de fem lappfogdarna, liksom i propositionen föreslagits för assistenterna, uppflyttning företages med två lönegrader, alltså för lappfogdarnas del till Ao 25. Härvid bör särskilt beaktas, att lappfogdetjänsterna är sluttjänster, vilkas innehavare saknar beföringsmöjligheter inom det egna tjänsteområdet.

Med stöd av ovanstående hemställer vi alltså,

att riksdagen måtte besluta

dels att lappväsendets befattningshavare fortfarande skall sortera under länsstyrelserna, dock så att erforderligt samarbete äger rum med lantbruksstyrelsen i rennäringens utvecklings- och marknadsfrågor,

dels att lappfogdarnas tjänstebestämmelse bibehålles eller ändras till intendent (ev. länsintendent) vid lappväsendet,

dels att de därvid placeras i lönegrad Ao 25.

Stockholm den 27 mars 1962

Uno Hedström

Ragn. Bergh

Uno Olofsson

E. Hj. Nyström

Thure Dahlberg

Lage Svedberg